Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
PRIITA PIKAMÄEA
přednesené dne 22. ledna 2020[1]

Věc C-114/19 P

Evropská komise
proti

Danilu Di Bernardovi

„Kasační opravný prostředek – Veřejná služba – Otevřené výběrové řízení – Nezapsání na rezervní seznam – Podmínky týkající se kvalifikace a odborné praxe v délce trvání minimálně tři roky – Možnost doplnit nedostatečné odůvodnění před soudem – Podmínky – Žaloba na neplatnost“

I. Úvod

1. Svým kasačním opravným prostředkem se Evropská komise domáhá zrušení rozsudku Tribunálu Evropské unie ze dne 29. listopadu 2018, Di Bernardo v. Komise (T-811/16, nezveřejněný, EU:T:2018:859, dále jen „napadený rozsudek“), kterým uvedený soud zrušil rozhodnutí výběrové komise v otevřeném výběrovém řízení na základě zkoušek EPSO/AST-SC/03/15 ze dne 10. srpna 2016 o nezapsání Danila Di Bernarda na rezervní seznam pro nábor úředníků na pozice sekretářů/administrativních pracovníků platové třídy SC 1 v oboru podpora v oblasti financí (dále jen „sporné rozhodnutí“).

2. Projednávaná věc poskytuje Soudnímu dvoru příležitost upřesnit judikaturu týkající se povinnosti Komise podle čl. 296 druhého pododstavce SFEU poskytnout dostatečné odůvodnění ke správním rozhodnutím, která přijímá vůči jednotlivcům, mimo jiné v rámci výběrového řízení. Soudní dvůr bude rovněž muset zaujmout stanovisko k otázce, zda je Tribunál povinen zohlednit doplňující poznatky předložené Komisí v průběhu řízení o žalobě proti rozhodnutí správy za účelem „doplnění“ odůvodnění takového správního rozhodnutí.

II. Okolnosti předcházející sporu

3. Skutkový stav, jak je popsán v napadeném rozsudku, lze shrnout následovně.

4. Spor ve věci samé se týká výše uvedeného výběrového řízení, jehož oznámení bylo zveřejněno Evropským úřadem pro výběr personálu (dále jen „EPSO“) v *Úředním věstníku Evropské unie* ze dne 8. ledna 2015 (Úř. věst. 2015, C 3A, s. 1, dále jen „oznámení o výběrovém řízení“).

5. Oznámení o výběrovém řízení obsahuje tři přílohy, z nichž každá uvádí povahu funkcí, kvalifikaci a odbornou praxi vyžadovanou pro každý ze tří oborů, jež jsou předmětem oznámení o výběrovém řízení, a sice administrativní podporu, podporu v oblasti financí a kancelářskou podporu.

1 – Původní jazyk: francouzština.

6. Hlava II oznámení o výběrovém řízení, nadepsaná „Náplň práce“, uvádí následující:

„Sekretáři a administrativní pracovníci (funkční skupiny AST SC) plní kancelářské a sekretářské práce, zajišťují vedení kanceláře a jiné obdobné činnosti vyžadující určitou míru samostatnosti. Konkrétní náplň práce každého oboru je popsána v přílohách.“

7. Bod 1 přílohy II oznámení o výběrovém řízení, nazvaný „Náplň práce“, popisuje povahu funkcí, které mají být vykonávány kandidáty výběrového řízení v oblasti finanční podpory, a stanoví následující:

„Orgány Evropské unie hledají zaměstnance, kteří budou plnit podpůrné úkoly v oblasti rozpočtového a finančního řízení.

Jedná se tedy o zaměstnance v oblasti finanční podpory. Tito zaměstnanci poskytují finanční administrativní podporu v odborech nebo odděleních jednotlivých orgánů.

Jejich úkoly jsou různorodé a mohou zahrnovat:

– zpracování spisů o plnění rozpočtu v souladu s platnými finančními pravidly (administrativní kontroly nabídkových řízení, příprava smluv, sledování souvisejících transakcí atd.),

– účetnictví,

– kontrola faktur,

– zaznamenávání a sledování schvalování transakcí (návrhy závazků, platební příkazy, inkasní příkazy, údaje týkající se smluv a smluvních partnerů atd.),

– dodržování lhůt pro faktury a příchozí platby,

– vyřizování finančních spisů, včetně korespondence, zakládání a archivace.

Tyto úkoly vyžadují důkladnou znalost nástrojů informačních technologií, jako jsou nástroje pro zpracování textů, tabulkové procesory a účetní programy.“

8. Podmínky účasti ve výběrovém řízení jsou definovány v hlavě III oznámení o výběrovém řízení. Kromě obecných podmínek stanovených v bodě 1 hlavy III oznámení o výběrovém řízení jsou v bodě 2 téže hlavy uvedeny zvláštní podmínky účasti zejména v oblasti odborné praxe s odkazy na příslušné přílohy.

9. Pokud jde o podmínku týkající se kvalifikace požadované v oblasti finanční podpory, bod 2 přílohy II oznámení o výběrovém řízení zejména vyžaduje „středoškolské vzdělání osvědčené diplomem umožňující přístup k postsekundárnímu vzdělání, a následn[ou] minimálně tříle[ou] odborn[ou] prax[i] z velké části související s danou náplní práce“.

10. Hlava VI oznámení o výběrovém řízení, nadepsaná „Ověření prohlášení uchazečů“, v prvním a třetím pododstavci upřesňuje:

„Po hodnotících zkouškách budou prohlášení, která uchazeči uvedli v elektronické přihlášce, ověřena na základě jimi předložených dokladů. Úřad EPSO ověří splnění obecných podmínek a výběrová komise ověří splnění zvláštních podmínek.

[…]

Jestliže z ověření vyplyne, že informace, které jste uvedl v elektronické přihlášce, nejsou podloženy příslušnými doklady, budete z výběrového řízení vyloučen.“

11. Dne 21. ledna 2015 se odpůrce v řízení o kasačním opravném prostředku, Danilo Di Bernardo, zúčastnil sporného výběrového řízení v oblasti finanční podpory.

12. Danilo Di Bernardo se zúčastnil vstupních testů a hodnotících testů stanovených v oznámení o výběrovém řízení a předložil doklady potvrzující jeho kvalifikaci a odbornou praxi, jak jsou stanoveny v bodě 1 hlavy V oznámení o výběrovém řízení.

13. E-mailem ze dne 14. září 2015 informoval úřad EPSO D. Di Bernarda, že výběrová komise potřebuje podrobnější informace o odborné praxi, kterou uvedl v položkách 2, 5 a 6 své přihlášky. Výběrová komise si zejména přála získat dokumenty podepsané jeho předchozími zaměstnavateli podrobně popisující práce vykonávané po dobu této odborné pracovní praxe, jakož i kopie pracovních smluv jasně uvádějících data začátku a konce uvedených pracovních smluv.

14. E-mailem ze dne 15. září 2015 D. Di Bernardo zaslal doplňující doklady týkající se položek 2, 5 a 6 jeho přihlášky.

15. E-mailem ze dne 17. září 2015 úřad EPSO odpověděl D. Di Bernardovi, že výběrová komise „žádá pro položky 2, 5 a 6 o zaslání podrobného popisu pracovních úkolů podepsaného zaměstnavatelem.“

16. E-mailem ze dne 18. září 2015 prohlásil D. Di Bernardo, že takové popisy pro položky 5 a 6 jeho přihlášky nemá k dispozici. Danilo Di Bernardo uvedl, že italská společnost, která jej zaměstnávala, byla zrušena, a že není schopen tyto dokumenty předložit. Předložil tedy kopii vnitrostátních kolektivních italských pracovních smluv (Contratto collettivo Nazionale di lavoro), obsahujících úřední popis pracovních úkolů spojených s různými pracovními smlouvami, včetně jeho smlouvy, jakož i dva dopisy této italské společnosti a pracovní smlouvu s uvedenou společností.

17. Dalším e-mailem ze dne 18. září 2015 zaslal D. Di Bernardo úřadu EPSO podrobný popis prací týkajících se odborné praxe uvedené v bodě 2 jeho přihlášky.

18. Dopisem ze dne 27. října 2015 úřad EPSO sdělil D. Di Bernardovi své rozhodnutí nezařadit jej na seznam kandidátů výběrového řízení z důvodu, že nesplnil všechna kritéria způsobilosti stanovená v příloze II oznámení o výběrovém řízení. Konkrétně jej úřad EPSO informoval, že odborná praxe uvedená v položkách 1 až 7 jeho přihlášky nedosahuje minimální tříleté odborné praxe z velké části související s uvedenou náplní práce v oblasti finanční podpory, jak je uvedeno v bodě 2 přílohy II oznámení o výběrovém řízení.

19. E-mailem ze dne 4. listopadu 2015 podal D. Di Bernardo žádost o přezkoumání rozhodnutí výběrové komise.

20. E-mailem ze dne 6. dubna 2016 kontaktoval D. Di Bernardo úřad EPSO, aby zjistil, v jaké fázi se nachází jeho žádost o přezkum více než pět měsíců poté, co byla podána.

21. E-mailem ze dne 8. dubna 2016 úřad EPSO informoval D. Di Bernarda, že přezkumné řízení stále probíhá.

22. Dopisem ze dne 8. července 2016 úřad EPSO odpověděl na žádost o přezkum D. Di Bernarda.

23. E-mailem ze dne 14. července 2016 oznámil D. Di Bernardo úřadu EPSO, že odpověď ze dne 8. července 2016 zjevně neodpovídá jeho faktické situaci.

24. Výběrová komise dopisem ze dne 10. srpna 2016 D. Di Bernardovi potvrdila, že došlo k administrativní chybě, která vedla k zaslání odpovědi ze dne 8. července 2016, a informovala jej o tom, že tento dopis, a sice dopis ze dne 10. srpna 2016, je skutečným rozhodnutím výběrové komise přijatým v návaznosti na žádost o přezkum, kterým výběrová komise potvrzuje své původní rozhodnutí nezapsat jej na seznam kandidátů.

25. Sporným rozhodnutím výběrová komise informovala D. Di Bernarda, že po přezkoumání potvrzuje své rozhodnutí oznámené dopisem ze dne 27. října 2015. Výběrová komise uvedla, že před zahájením své práce vymezila výběrová kritéria za účelem posouzení, zda kvalifikace a odborná praxe uchazečů odpovídají schopnostem vyžadovaným pro obsazovaná pracovní místa. Výběrová komise D. Di Bernardovi upřesnila, že „po přezkoumání podkladů předložených k doložení jeho odborné praxe uvedené v položkách 2, 5 a 6 jeho přihlášky dospěla k závěru, že tyto doklady nepotvrzují, že jeho příslušná odborná praxe v zásadě souvisela s náplní práce, jak vyžaduje oznámení o výběrovém řízení“.

III. Řízení před Tribunálem a napadený rozsudek

26. Podáním došlým kanceláři Tribunálu dne 18. listopadu 2016 podal D. Di Bernardo žalobu, kterou se domáhal zrušení sporného rozhodnutí, náhrady újmy, jakož i toho, aby byla Komisi uložena náhrada nákladů řízení.

27. Ve své žalobní odpovědi ze dne 3. února 2017 navrhla Komise žalobu zamítnout a uložit D. Di Bernardovi náhradu nákladů řízení.

28. Svým rozsudkem ze dne 29. listopadu 2018 zrušil Tribunál z důvodu nedostatečného odůvodnění odmítnutí přihlášky D. Di Bernarda a zamítl zbývající návrhová žádání žaloby.

29. Na podporu žaloby, kterou podal proti rozhodnutí výběrové komise, vznesl D. Di Bernardo dva žalobní důvody, z nichž první vycházel ze zjevně nesprávného posouzení, kterým je rozhodnutí dle jeho názoru stiženo, a druhý vycházel z porušení povinnosti uvést odůvodnění zejména proto, že mu nikdy nebyla sdělena výběrová kritéria stanovená výběrovou komisí pro posouzení toho, zda uchazeči splňují spornou podmínku účasti ve výběrovém řízení.

30. Tribunál svou analýzu zahájil přezkumem druhého žalobního důvodu, protože měl za to, že existence dostatečného odůvodnění sporného rozhodnutí byla podmínkou pro následující přezkum prvního žalobního důvodu.

31. Tribunál v bodě 35 napadeného rozsudku připomněl, že podle ustálené judikatury platí, že povinnost odůvodnit rozhodnutí, které nepříznivě zasahuje do právního postavení zúčastněného, má za cíl poskytnout zúčastněnému dostatečné informace, aby posoudil, zda je rozhodnutí opodstatněné, nebo zda je stiženo vadou, která umožňuje napadnout jeho legalitu, a umožnit unijnímu soudu přezkoumat legalitu napadeného rozhodnutí.

32. Tribunál v bodech 37 a 38 napadeného rozsudku rovněž připomněl, že podle ustálené judikatury platí, že správa je oprávněna poskytnout v průběhu řízení doplňující informace a splnit svou povinnost uvést odůvodnění, pouze když napadené rozhodnutí obsahuje před podáním žaloby alespoň nástin odůvodnění. V projednávané věci měl Tribunál za to, že odůvodnění sporného rozhodnutí, které bylo oznámeno D. Di Bernardovi před podáním žaloby, nebylo ani dostatečné, avšak ani zcela nechybělo, a kvalifikoval jej jako „téměř chybějící“. Měl za to, že „téměř chybějící“ odůvodnění, stejně jako zcela chybějící odůvodnění, nemůže být zhojeno sdělením důvodů po podání žaloby.

33. V bodech 41 až 45 napadeného rozsudku Tribunál ve své analýze obsahu rozhodnutí o nezařazení uchazeče na rezervní seznam, doplněné úvahami učiněnými výběrovou komisí v rozhodnutí o přezkumu, uvedl, že výběrová komise odůvodnila sporné rozhodnutí, kterým byla odmítnuta žádost D. Di Bernarda o přezkum, příliš stručně. Tato skutečnost kromě toho, že nebyl specifikován obsah kritérií pro výběr uchazeče, vyplývá z toho, že se výběrová komise omezila na konstatování nedostatečnosti pouze tří položek přihlášky D. Di Bernarda, a sice položek 2, 5 a 6, aniž uvedla jakoukoliv užitečnou informaci ohledně zbývající části jeho přihlášky.

34. V odpovědi na argument, že D. Di Bernardo měl výběrovou komisi pouze požádat o dodatečné individuální vysvětlení, a to vzhledem k jejímu pracovnímu vytížení, Tribunál v bodech 46 a 47 napadeného rozsudku připomněl, že vzhledem k fázi výběrového řízení, v níž bylo napadené rozhodnutí přijato, nelze platně tvrdit, že se výběrová komise nacházela v takové situaci, aby mohla rozhodnutí o odmítnutí jeho přihlášky odůvodnit pouze stručně.

35. Dále se Tribunál v bodech 49 a 50 napadeného rozsudku zabýval obsahem žádosti o přezkum, aby když připomněl tento obsah, uvedl, nejprve že výběrová komise nemůže neposkytnout D. Di Bernardovi v prvním stupni konkrétní vysvětlení pouze z toho důvodu, že výslovně nepožádal o individuální vysvětlení. Podle Tribunálu v každém případě a z důvodu neznalosti výběrových kritérií, na jejichž základě byla taková žádost o individuální vysvětlení v zásadě podána, dostačovalo pouhé zpochybnění závěru, ke kterému výběrová komise dospěla v rozhodnutí o odmítnutí přihlášky D. Di Bernarda v prvním stupni, k tomu, aby bylo možné mít za to, že tento uchazeč požádal o individuální vysvětlení.

36. Tribunál měl v bodě 51 napadeného rozsudku za to, že sporné rozhodnutí bylo stiženo vadou spočívající v nedostatečném odůvodnění, takže neposkytlo údaje dostatečné k tomu, aby jednak umožnilo žalobci pochopit důvody a posoudit jeho legalitu a jednak unijnímu soudu vykonat přezkum jeho legality. Tribunál poznamenal, že v okamžiku podání žaloby žalobce totiž neznal důvody, proč výběrová komise dospěla k napadenému rozhodnutí, ani metodu, kterou použila.

37. Tribunál v bodě 53 napadeného rozsudku uplatnil judikaturu, podle níž napadené rozhodnutí musí před podáním žaloby obsahovat alespoň nástin odůvodnění, přičemž měl za to, že odůvodnění sporného rozhodnutí bylo příliš stručné a neúplné, což D. Di Bernardovi neumožnilo pochopit, proč výběrová komise dospěla k závěru, že nemá nezbytnou odbornou praxi. V tomto kontextu vzal Tribunál na vědomí skutečnost, že Komise uváděla odůvodnění sporného rozhodnutí, které je nezbytné pro posouzení jeho legality, v průběhu řízení před Tribunálem postupně. Tribunál poznamenal, že Komise předložila výběrová kritéria ve velmi pokročilé fázi písemné části řízení, a sice v příloze dupliky, čímž tak D. Di Bernarda zbavila možnosti uplatnit jeho argumenty ohledně těchto kritérií. Tribunál měl za to, že výběrová kritéria jsou nicméně nezbytná pro posouzení toho, zda výběrová komise při analýze odborné praxe D. Di Bernarda nepřekročila meze své posuzovací pravomoci.

38. Tribunál se ztotožnil s názorem D. Di Bernarda, podle kterého posledně uvedený nemohl v žalobě případně vznést žalobní důvod vycházející z porušení oznámení o výběrovém řízení výběrovou komisí vzhledem k tomu, že mu výběrová kritéria nebyla včas oznámena. Tribunál uvedl, že ze znění oznámení o výběrovém řízení však vyplývá, že praxe v oblasti administrativní podpory může být v zásadě zohledněna alespoň zčásti jako relevantní zkušenost.

39. Tribunál měl za to, že D. Di Bernardo oprávněně tvrdil, že nemohl užitečně zpochybnit posouzení některých položek jeho přihlášky výběrovou komisí. Tribunál uvedl, že na základě dopisu ze dne 27. října 2015 a sporného rozhodnutí nemohl D. Di Bernardo rozumně vědět, zda přinejmenším část jeho odborné praxe byla výběrovou komisí uznána za relevantní, a v případě kladné odpovědi, jaká část to byla, když Komise ve svých písemnostech uznala, že D. Di Bernardo měl 31 měsíců příslušné odborné praxe v oblasti finanční podpory.

40. Tribunál vyhověl druhému žalobnímu důvodu, jímž bylo sporné rozhodnutí zrušeno, aniž bylo nutné zkoumat první žalobní důvod uplatněný D. Di Bernardem.

IV. Řízení před Soudním dvorem a návrhová žádání účastníků řízení

41. Projednávaný kasační opravný prostředek podala Komise dne 8. února 2019 a zapsán do rejstříku kanceláře Soudního dvora byl dne 14. února 2019. Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:

– zrušil napadený rozsudek,

– vrátil věc Tribunálu,

– určil, že o nákladech řízení v prvním stupni a v řízení o kasačním opravném prostředku bude rozhodnuto později.

42. Danilo Di Bernardo předložil kasační odpověď dne 24. května 2019; ta byla do rejstříku kanceláře Soudního dvora zapsána dne 27. května 2019 a navrhuje v ní, aby Soudní dvůr:

– kasační opravný prostředek zamítl,

– uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

43. Rozhodnutím ze dne 20. června 2019 rozhodl předseda Soudního dvora, že podání repliky není nutné.

V. Právní posouzení

A. Úvodní poznámky

44. Než posoudím jednotlivé důvody kasačního opravného prostředku, je třeba připomenout, že podle čl. 256 odst. 1 druhého pododstavce SFEU a čl. 58 prvního pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie je kasační opravný prostředek omezen na právní otázky. Tato podmínka je v projednávané věci splněna, jelikož Komise v podstatě Tribunálu vytýká, že porušil unijní právo tím, že (B.) uložil nadměrné požadavky ohledně odůvodnění rozhodnutí, které přijala, a že (C.) porušil svou povinnost zohlednit i bez návrhu doplňující informace, které Komise předložila v rámci řízení o neplatnosti rozhodnutí správy, aby „doplnila“ odůvodnění tohoto rozhodnutí. Tyto důvody kasačního opravného prostředku budou zkoumány ve stejném pořadí, jelikož právní otázka, na níž je založen druhý důvod kasačního opravného prostředku, vyvstává pouze v případě, že bude potvrzeno posouzení Tribunálu, podle kterého sporné rozhodnutí nesplňuje požadavky povinnosti uvést odůvodnění, jak vyplývá z unijního práva.

45. Projednávaná věc se vyznačuje velmi rozdílným posouzením skutkového rámce, zejména údajů obsažených v přihlášce D. Di Bernarda, a jejich relevance pro přijetí sporného rozhodnutí. Je však třeba neztrácet ze zřetele, že v souladu s rozdělením pravomocí, které existuje mezi oběma soudy Unie v rámci řízení o kasačním opravném prostředku, Soudnímu dvoru nepřísluší, aby zpochybňoval posouzení skutkového stavu provedené Tribunálem [2]. Stejně tak analýza nebude moci změnit předmět

2 – Rozsudek ze dne 22. května 2008, Německo v. Komise (C-266/06 P, nezveřejněný, EU:C:2008:295, bod 71).

sporu tím, že se bude zabývat dalšími aspekty, na které nebylo poukázáno [3], například tím, zda jsou kritéria stanovená v hodnoticí tabulce EPSO vhodná pro výběr vhodných kandidátů, nebo zda D. Di Bernardo tato kritéria splňuje vzhledem ke své odborné praxi. V důsledku toho se Soudní dvůr bude muset omezit na přezkum právních otázek uvedených v předchozím bodě.

B. K prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku

1. Argumenty účastníků řízení

46. V rámci prvního důvodu kasačního opravného prostředku se Komise dovolává nesprávného právního posouzení, kterého se měl dopustit Tribunál v bodech 41 až 53 napadeného rozsudku při vymezení rozsahu povinnosti výběrové komise odůvodnit, proč odmítla zařadit uchazeče na rezervní seznam. Tribunál podle Komise dostatečně nezohlednil právní a skutkový kontext sporného rozhodnutí, třebaže dostatečnost odůvodnění musí být posuzována s ohledem na tento kontext, a nikoli pouze na znění rozhodnutí.

47. Na prvním místě výběrová kritéria nemají podle Komise význam, který jim v bodech 41, 45 a 50 napadeného rozsudku přiznal Tribunál s ohledem na povinnost uvést odůvodnění, což potvrzuje skutečnost, že se D. Di Bernardo nikdy nesnažil seznámit se s těmito kritérii.

48. Na druhém místě skutečnost, že výběrová komise ve svém rozhodnutí o odmítnutí uvedla pouze doklady o odborné praxi D. Di Bernarda odpovídající položkám 2, 5 a 6 přihlášky podle názoru Komise nijak „nenaznačuje“, na rozdíl od toho, co Tribunál rozhodl v bodě 43 napadeného rozsudku, že výběrová komise rozhodla, že odborná praxe, kterou D. Di Bernardo uvedl u jiných položek, je relevantní. Odmítnutí přihlášky D. Di Bernarda podle Komise naopak znamenalo, že výběrová komise po přezkoumání veškeré odborné praxe uvedené v sedmi položkách jeho přihlášky dospěla k závěru, že dotyčný nesplňuje podmínku relevantní odborné praxe v délce 36 měsíců.

49. Na třetím místě měl podle názoru Komise Tribunál v bodě 48 napadeného rozsudku neprávem za to, že žádost o přezkum naznačuje, že D. Di Bernardo neznal důvody, proč byla jeho odborná praxe považována za nedostatečnou.

50. Na čtvrtém místě měl Tribunál v bodech 46 a 47 napadeného rozsudku podle Komise neprávem za to, že se Komise nemohla dovolávat judikatury, podle které je výběrová komise v případě výběrového řízení s velkým počtem uchazečů oprávněna odmítnutí výběru odůvodnit nejprve stručně. I když se totiž v projednávané věci jednalo o výběrové řízení s velkým počtem uchazečů, úplné odůvodnění napadeného rozhodnutí nepředstavovalo podle Tribunálu pro výběrovou komisi přehnanou zátěž vzhledem k fázi, ve které bylo sporné rozhodnutí přijato.

51. Na pátém místě na rozdíl od toho, co Tribunál uvedl v bodě 50 napadeného rozsudku, nemůže být podle názoru Komise výběrová komise povinna zpřístupnit základní výběrová kritéria, pokud nebyla předložena žádná žádost v tomto smyslu, ledaže by byla porušena důvěrnost jednání výběrové komise.

52. Na šestém místě konstatovat, jak to činí Tribunál v bodech 49 až 51 napadeného rozsudku, že taková žádost o přezkum vyhotovená bez dalšího upřesnění, jako je žádost podaná D. Di Bernardem, zavazuje výběrovou komisi k poskytnutí podrobného vysvětlení každé položky, by podle Komise vedlo k tomu, že by na výběrovou komisi bylo přeneseno důkazní břemeno o existenci odborné praxe požadované v oznámení o výběrovém řízení. Toto důkazní břemeno přitom podle názoru Komise nesou uchazeči, jak vyplývá z oznámení o výběrovém řízení, které uvádí, že „prohlášení, která uchazeči uvedli v elektronické přihlášce, [budou] ověřena na základě jimi předložených dokladů.“

3 – Rozsudek ze dne 22. září 2016, Německo v. Komise (C-442/15 P, nezveřejněný, EU:C:2016:720, bod 53).

53. Konečně v bodech 53 až 55 napadeného rozsudku Tribunál podle Komise zaměnil požadavek uvést odůvodnění s opodstatněností tohoto odůvodnění, která se týká materiální legality rozhodnutí. Komise spatřuje náznak této záměny ve skutečnosti, že v bodě 53 napadeného rozsudku měl Tribunál za to, že výběrová kritéria jsou nezbytná pro posouzení toho, zda výběrová komise při analýze odborné praxe „nepřekročila meze své posuzovací pravomoci“.

54. Daniel Di Bernardo v odpovědi na první důvod kasačního opravného prostředku tvrdí, že Tribunál nerozšířil povinnost uvést odůvodnění, když měl za to, že u sporného rozhodnutí „téměř úplně“ chybělo odůvodnění.

55. Na prvním místě Komise nemůže podle D. Di Bernarda důvodně tvrdit, že sporné rozhodnutí bylo dostatečně odůvodněno před podáním žaloby. Odůvodnění odmítnutí zařadit jej na seznam úspěšných uchazečů, které se omezuje na opsání znění podmínky týkající se odborné praxe, je totiž podle jeho názoru pouhou parafrází této podmínky. Dodatečný údaj uvedený v odpovědi na žádost o přezkum, že doklady poskytnuté uchazečem neumožňovaly potvrdit relevantnost jeho odborné praxe uvedené v položkách 2, 5 a 6 jeho přihlášky, je podle jeho názoru rovněž nedostatečný v případě, že mu výběrová komise nesdělila výběrová kritéria a jakékoliv informace o posouzení ostatních odborných zkušeností uvedených v položkách 1, 3, 4 a 7 přihlášky.

56. Na druhém místě Tribunál podle názoru D. Di Bernarda právem rozhodl, že sdělení výběrových kritérií nemohlo doplnit odůvodnění sporného rozhodnutí, jelikož bylo učiněno ve fázi dupliky, tedy v příliš pozdním stadiu řízení na to, aby mu umožnilo na něj reagovat v souladu se zásadou rovnosti zbraní.

57. Na třetím místě skutečnost, že D. Di Bernardo nepožádal o to, aby mu byla sdělena výběrová kritéria, nemá podle jeho názoru vliv na nedostatečnost odůvodnění. Podle názoru D. Di Bernarda je odpovědností autora aktu sdělit odůvodnění svého rozhodnutí, aniž má čekat na to, až se jej jeho adresát bude domáhat.

58. Na čtvrtém místě D. Di Bernardo zpochybňuje tvrzení Komise, podle kterého výběrová kritéria nemají „žádný význam pro dodržení povinnosti uvést odůvodnění“. Vzhledem k tomu, že z odůvodnění sporného rozhodnutí vyplývá, že výběrová komise použila tato kritéria pro posouzení relevance odborné praxe jmenovaného, nic neodůvodňuje to, že mu nebyla sdělena. Kromě toho na rozdíl od toho, co tvrdí Komise, důvěrnost jednání výběrové komise nebrání tomu, aby mu byla výběrová kritéria zpřístupněna.

59. Na pátém místě musí být podle názoru D. Di Bernarda rozsah odůvodnění posuzován i v závislosti na zájmu, který může mít adresát na získání těchto vysvětlení. Danilo Di Bernardo byl přitom vyloučen z výběrového řízení poté, co uspěl ve všech zkouškách, což znamená, že měl vážnou naději na to, že jeho jméno bude zahrnuto na seznam úspěšných kandidátů. Právě z toho důvodu měl podle svého názoru právo seznámit se s přesnými důvody svého vyloučení z výběrového řízení. Účast vysokého počtu uchazečů je podle názoru D. Di Bernarda kromě toho pouze okolností, která umožňuje výběrové komisi, aby svá rozhodnutí nejprve odůvodnila stručně. Nezbavuje výběrovou komisi povinnosti poskytnout relevantní odůvodnění, pokud je k ní, jako je tomu v projednávané věci, podána žádost o přezkum. Ostatně podle odpovědi Komise na organizační procesní opatření vedené Tribunálem byla žádost o přezkum odmítnuta pouze sedmi uchazečům v oblasti dotčeného výběrového řízení (finanční podpora). V této fázi nebylo pracovní zatížení výběrové komise podle názoru D. Di Bernarda nijak srovnatelné s pracovním zatížením, které panovalo v okamžiku posuzování přihlášek všech uchazečů.

60. Na šestém místě se podle názoru D. Di Bernarda argument, podle kterého se výběrová komise podrobně nezabývala všemi položkami přihlášky, týká účinnosti přezkumu jeho přihlášky a nemá vliv na otázku, zda bylo odůvodnění napadeného rozhodnutí dostatečné. Kromě toho skutečnosti ve spise umožňují podle jeho názoru pochybovat o tom, že výběrová komise skutečně pečlivě přezkoumala jeho situaci. Na jedné straně výběrová komise nejprve omylem zkrátila o deset měsíců délku odborné praxe,

kterou považovala za z části související s náplní práce. Na druhé straně D. Di Bernardo připomíná, že na jeho žádost o přezkum obdržel odpověď až devět měsíců poté, co ji podal. Na sedmém místě je argumentace Komise směřující proti bodům 54 a 55 napadeného rozsudku podle názoru D. Di Bernarda irelevantní, neboť jde o důvody uvedené pro úplnost.

2. Posouzení

61. Musím konstatovat, že na rozdíl od toho, co tvrdí Komise ve svém kasačním opravném prostředku, a jak uvedu dále v tomto stanovisku, Tribunál ve své analýze žaloby na neplatnost řádně zohlednil právní a skutkový kontext sporného rozhodnutí. Tribunál totiž především zdůraznil význam povinnosti odůvodnit každé rozhodnutí nepříznivě zasahující do právního postavení adresáta, přičemž připomněl, že tato povinnost má dvojí cíl, jímž je umožnit jednak zúčastněným osobám seznámit se za účelem obrany jejich práv s důvody, proč bylo opatření přijato, a jednak unijnímu soudu provést svůj přezkum legality rozhodnutí [4]. Tribunál rovněž uvedl, že rozsah povinnosti uvést odůvodnění musí být v každém případě posuzován nejen s ohledem na napadené rozhodnutí, ale také v závislosti na konkrétních okolnostech uvedeného rozhodnutí [5]. Tyto návrhy nemohou být v rámci kasačního opravného prostředku zpochybněny, protože jsou založeny na ustálené judikatuře Soudního dvora, kterou Tribunál přijal za svou. Ve světle těchto zásad je třeba zkoumat způsob, jakým Tribunál použil unijní právo.

62. Poznamenávám, že Tribunál soustředil svou pozornost na přezkum odůvodnění sporného rozhodnutí, přičemž zohlednil různé korespondence mezi úřadem EPSO a D. Di Bernardem, konkrétně pak žádosti zaslané D. Di Bernardovi, aby předložil podklady k doložení své odborné praxe, a nakonec dospěl k závěru, že důvody uvedené úřadem EPSO pro odmítnutí přihlášky dotyčného byly „příliš stručné a neúplné“. Tribunál za tímto účelem vycházel v bodech 41 až 44 napadeného rozsudku z podrobného přezkumu sporného rozhodnutí. Toto konstatování je podle mého názoru správné s ohledem na neexistenci jakéhokoli vysvětlení ze strany EPSO, pokud jde o důvody, proč výběrová komise dospěla k závěru, že D. Di Bernardo neměl odbornou praxi požadovanou k výkonu funkce sekretáře v oblasti finanční podpory.

63. S ohledem na rozsáhlou korespondenci, která měla zjevně objasnit otázku dodržení výběrových kritérií, bylo možné rozumně očekávat, že úřad EPSO poskytne přesnější údaje, aby odůvodnil své rozhodnutí nezapsat jméno D. Di Bernarda na seznam úspěšných uchazečů. Úřad EPSO se však omezil na to, že mu dopisem ze dne 27. října 2015 sdělil, že odborná praxe uvedená v položkách 1 až 7 jeho přihlášky nedosahuje minimální tříleté odborné praxe z velké části související s uvedenou náplní práce v oblasti finanční podpory, jak byla uvedena v bodě 2 přílohy II oznámení o výběrovém řízení. Úřad EPSO potvrdil své rozhodnutí dopisem ze dne 10. srpna 2016, a to v návaznosti na žádost D. Di Bernarda o přezkum, avšak neposkytl přesnější informace.

64. Připadá mi přitom zřejmé, že tato praxe nesplňuje požadavky přiměřeného odůvodnění, neboť pouhé zopakování výběrových kritérií obsažených v oznámení o výběrovém řízení neumožňuje zúčastněnému seznámit se s odůvodněním dotčeného rozhodnutí a případně hájit svá práva [6]. Tribunál to správně konstatoval, když měl v bodě 48 napadeného rozsudku za to, že D. Di Bernardo „nebyl seznámen s důvody, proč se jeho odborná praxe ukázala jako nedostatečná.“ Tento závěr je potvrzen pozorným čtením korespondence mezi úřadem EPSO a D. Di Bernardem. Bez znalosti konkrétnějších

4 – Rozsudky ze dne 2. října 2003, Thyssen Stahl v. Komise (C-194/99 P, EU:C:2003:527, bod 144), ze dne 28. června 2005, Dansk Rørindustri a další v. Komise (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, bod 462), a ze dne 28. června 2018, EUIPO v. Puma (C-564/16 P, EU:C:2018:509, bod 64).

5 – Rozsudky Soudního dvora ze dne 21. června 1984, Lux v. Účetní dvůr (69/83, EU:C:1984:225, bod 36), ze dne 13. prosince 1989, Prelle v. Komise (C-169/88, EU:C:1989:640, bod 9), a ze dne 12. listopadu 1996, Ojha v. Komise (C-294/95 P, EU:C:1996:434, bod 18).

6 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. března 1988, Sergio v. Komise (64/86, 71/86, 72/86, 73/86 a 78/86, EU:C:1988:119, body 50 a 51), ze kterého vyplývá, že správa nesplnila svou povinnost dostatečně odůvodnit svá rozhodnutí v rámci výběrového řízení, jestliže „pouze parafrázuje kritéria stanovená v oznámení o výběrovém řízení“ a „[ne]uvádí zvláštní a konkrétní kritéria přijatá výběrovou komisí“.

výběrových kritérií vyhlášených výběrovou komisí nebyl D. Di Bernardo s to posoudit, zda je výběrová komise v jeho případě správně použila a zejména zda tato kritéria protiprávně neomezují rámec oznámení o výběrovém řízení. Tribunál tak konstatoval, aniž se dopustil pochybení, že možnosti obhajoby D. Di Bernarda byly omezené.

65. Domnívám se nicméně, že dotčená praxe rovněž brání tomu, aby unijní soud – který se s podrobnostmi postupu seznamuje až ve fázi sporu a to pouze na základě informací poskytnutých účastníky řízení – mohl provést přezkum legality dotčeného rozhodnutí. Otázkou, zda a případně v jakém rozsahu představuje nedostatek odůvodnění procesní vadu, kterou lze nicméně zhojit v průběhu soudního řízení, se budu zabývat v rámci přezkumu druhého důvodu kasačního opravného prostředku.

66. S ohledem na výše uvedené mi připadá zřejmé, že Tribunál správně přiznal značný význam konkrétnějším výběrovým kritériím [7], jelikož citelně ovlivnily sporné rozhodnutí. Jak vyplývá z dopisu ze dne 10. srpna 2016, úřad EPSO podle všeho uvedl, že výběrová komise stanovila výběrová kritéria, která v oznámení o výběrovém řízení neuvedla a která zamýšlela uplatnit ve výběrovém řízení [8]. V tomto kontextu je přitom třeba připomenout, že výběrová komise je bez ohledu na svou posuzovací pravomoc povinna dodržet znění oznámení o výběrovém řízení, tak jak je zveřejněno, což znamená, že musí postupovat podle objektivních kritérií, která jsou jednotlivým uchazečům známá [9]. Konkrétně úřad EPSO implicitně odkazoval na hodnoticí tabulku vypracovanou výběrovou komisí před zkouškami, avšak nevysvětlil zásady, na jejichž základě byla tato hodnoticí tabulka vypracována, ani způsob, jakým měla být použita.

67. Podle informací předložených ve fázi dupliky v průběhu soudního řízení před Tribunálem spočívala výše uvedená kritéria v podstatě v seznamu povolání zařazených do tří kategorií v závislosti na jejich relevanci. Kritéria obsažená v hodnoticí tabulce měla podle všeho sloužit jako pokyny pro výběrovou komisi, které jí měly pomoci při výkonu její posuzovací pravomoci při hodnocení přihlášek. Žádosti o informace úřadu EPSO směřující k posouzení relevantnosti jeho odborné praxe pro účely finanční podpory, jakož i odpověď obsažená ve sporném rozhodnutí jasně prokazují, že výběrová komise tato kritéria skutečně v případě D. Di Bernarda uplatnila, což mělo za následek, že nebyla uznána značná část této odborné praxe [10]. Vzhledem k tomu, že nesplnil požadavek na minimální relevantní praxi z důvodu, že jeho odborná praxe spadala spíše do oblasti administrativní podpory, nebyla přihláška D. Di Bernarda připuštěna.

68. Z toho vyplývá, že bez ohledu na závažné důsledky, které mělo použití výběrových kritérií v případě D. Di Bernarda, mu úřad EPSO neumožnil, aby se s nimi seznámil, čímž mu neumožnil případně poskytnout informace více zaměřené na sporné aspekty. Rozsah odůvodnění přitom musí být posuzován v závislosti na zájmu, který může mít adresát na získání těchto vysvětlení [11]. Jak zcela správně uvedl Tribunál v bodě 53 napadeného rozsudku, Komise až „v průběhu řízení“ o žalobě proti rozhodnutí správy poskytla „pouze postupně“ odůvodnění sporného rozhodnutí nezbytné pro posouzení jeho legality. Danilo Di Bernardo se tak mohl vyjádřit k údajné nedostatečnosti své odborné praxe až ve velmi pozdním stadiu. Tribunál tudíž rozhodl, aniž se dopustil jakéhokoliv nesprávného

7 – Za účelem vyjasnění je třeba upřesnit, že Tribunál a účastníci řízení používají výraz „(výběrová) kritéria“ pro označení „hodnoticí tabulky“ vypracované výběrovou komisí, jejíž fungování je v tomto stanovisku vysvětleno.

8 – Rozhodnutí ze dne 10. srpna 2016 obsahuje následující text:[…] Před zahájením prací *vymezila výběrová komise výběrová kritéria na základě specifických podmínek popsaných v oznámení o výběrovém řízení. Tyto podmínky*, jakož i popis povahy úkolů, *jsou definovány* s ohledem na pravomoci požadované pro obsazovaná pracovní místa a v zájmu služby. V důsledku toho *výběrová kritéria definovaná v rámci výběrového řízení* EPSO/AST-SC/03/15, jakož i *důraz kladený na některé skutečnosti týkající se odborné praxe* odrážejí v zásadě stávající potřeby orgánů, pro které je výběrové řízení organizováno, v oblasti přijímání personálu. […] Jak bylo uvedeno v dopise ze dne 27. října 2015, kterým jste byl informován o vašich výsledcích, je výběrová komise toho názoru, že jste nebyl s to prokázat, že *splňujete všechny podmínky účasti*“ (kurzivou zvýraznil autor stanoviska).

9 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 13. října 2017, Brouillard v. Komise (T-572/16, nezveřejněný, EU:T:2017:720, bod 35).

10 – Informace poskytnuté D. Di Bernardem potvrzují, že má v oblasti oznámení o výběrovém řízení odbornou praxi v délce 20 let, přičemž úřad EPSO uznal pouze 31 měsíců. Odborná praxe požadovaná v oznámení o výběrovém řízení činila 36 měsíců.

11 – Rozsudek ze dne 11. července 2013, Team Relocations a další v. Komise (C-444/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:464, bod 120).

právního posouzení, že úřad EPSO měl oznámit výběrová kritéria s dostatečným předstihem, tzn. v oznámení o výběrovém řízení, v dopise ze dne 27. října 2015 nebo v každém případě ve své odpovědi ze dne 10. srpna 2016 na žádost o přezkum [12]. Takový přístup byl o to potřebnější, že žádost o přezkum musí být vykládána jako žádost o poskytnutí individuálního vysvětlení, jak uvedl Tribunál v bodě 51 napadeného rozsudku. Je tak třeba odmítnout tvrzení Komise, podle kterého se D. Di Bernardo nikdy nedotazoval na výběrová kritéria, neboť tento argument vede ke zpochybnění povinnosti, kterou má úřad EPSO vůči uchazečům výběrového řízení.

69. Je třeba konstatovat, že odůvodnění Komise odhaluje nejen to, že porušila povinnost uvést odůvodnění, ale i logickou chybu, jelikož D. Di Bernardovi nelze rozumně vytýkat, že výslovně nepožádal o informace o aspektu, o kterém nevěděl. Za účelem splnění své povinnosti měl úřad EPSO D. Di Bernardovi vysvětlit, jaká výběrová kritéria nebyla nezahrnuta v oznámení o výběrovém řízení a proč jeho odborná praxe nesplňovala požadavky na práci sekretáře/pracovníka v platové třídě SC 1 v oblasti finanční podpory.

70. Je třeba rovněž odmítnout argument Komise, podle kterého měl Tribunál v bodech 46 a 47 napadeného rozsudku neprávem za to, že se Komise nemohla dovolávat judikatury, podle které je výběrová komise v případě výběrového řízení s velkým počtem uchazečů oprávněna odmítnutí výběru odůvodnit nejprve stručně [13]. Jak správně uvedl Tribunál, výběrová komise přijala své rozhodnutí po účasti všech uchazečů na vstupních testech a zkouškách, včetně testů dovedností. Vzhledem k tomu, že testy dovedností byly opraveny, byl již sestaven seznam potenciálních úspěšných uchazečů. V takové fázi měl hlavní úkol výběrové komise spočívat v ověřování toho, zda uchazeči splňují rovněž podmínky týkající se jejich odborné praxe, tak jak byly stanoveny v oznámení o výběrovém řízení. Úřad EPSO přitom tento úkol podle všeho odložil až do poslední fáze výběrového řízení, což vyvolává pochybnosti o smysluplnosti organizace výběrového řízení.

71. V tomto ohledu se domnívám, že D. Di Bernardovi nelze nic vytýkat, jelikož organizace výběrového řízení spadá výlučně do odpovědnosti úřadu EPSO. Z toho vyplývá, že úřad EPSO musí nést důsledky, včetně případného zvýšení pracovního zatížení. Pokud jde o tento posledně uvedený aspekt, jak uvádí D. Di Bernardo, žádost o přezkum v oblasti dotyčného výběrového řízení byla podle všeho zamítnuta pouze sedmi uchazečům. Přezkum stížností těchto uchazečů tudíž nemohl vést k nepřiměřenému zvýšení pracovní zátěže. Z toho vyplývá, že Tribunál právem rozhodl, že úřad EPSO nemůže namítat riziko pracovního přetížení, aby se zprostil své povinnosti řádně odůvodnit své rozhodnutí o tom, že D. Di Bernarda nezařadil na seznam úspěšných kandidátů výběrového řízení.

72. Nelze přijmout ani argument Komise, podle kterého Tribunál nezohlednil dodržování důvěrnosti jednání výběrové komise, když v bodě 50 napadeného rozsudku uložil povinnost zpřístupnit výběrová kritéria. Jak vyplývá z judikatury Soudního dvora [14], důvěrnost jednání výběrové komise nebrání tomu, aby byla objektivní výběrová kritéria – v projednávané věci požadavky na odbornou praxi – sdělena uchazečům. Tento argument je tudíž třeba odmítnout.

73. Nesouhlasím s kritikou, kterou vyjádřila Komise ohledně bodů 49 až 51 napadeného rozsudku, ve které tvrdí, že žádost o přezkum vyhotovená bez dalšího upřesnění a zavazující výběrovou komisi k poskytnutí podrobného vysvětlení každé položky vede k přenesení důkazního břemene o existenci odborné praxe požadované v oznámení o výběrovém řízení na výběrovou komisi. Zaprvé je tato kritika založena na chybném předpokladu, že by měl být úřad EPSO zproštěn jakékoli povinnosti sdělit uchazečům výběrová kritéria v počáteční fázi výběrového řízení, což se mi jeví jako neslučitelné

12 – Je však třeba nezapomínat na to, že dopis ze dne 8. července 2016 zaslaný D. Di Bernardovi obsahoval odpověď na jeho žádost o přezkum, která zjevně neodpovídala jeho skutkové situaci. Proto by měl být tento dopis v zásadě rovněž považován za promarněnou příležitost poskytnout odpovídající odůvodnění.

13 – Rozsudek ze dne 12. července 1989, Belardinelli a další v. Soudní dvůr (225/87, EU:C:1989:309, bod 7).

14 – Rozsudek ze dne 4. července 1996, Parlament v. Innamorati, (C-254/95 P, EU:C:1996:276, bod 27).

s požadavkem transparentnosti formulovaným judikaturou [15]. Zadruhé tato kritika nezohledňuje skutečnost, že D. Di Bernardo podal žádost o přezkum, přičemž nevěděl, že výběrová komise vyvinula konkrétnější výběrová kritéria, která nebyla zahrnuta v oznámení o výběrovém řízení. Pro úřad EPSO měla být uvedená žádost podnětem k objasnění rozsahu uvedených kritérií v tom smyslu, že měl například vysvětlit, proč činnosti, které úzce souvisejí s administrativní podporou, nejsou považovány za relevantní, namísto toho, aby se omezil na potvrzení svého původního rozhodnutí. Takový přístup by poskytl D. Di Bernardovi nezbytná vysvětlení, která by mu umožnila lépe porozumět uvažování výběrové komise. Tento přístup v žádném případě neznamená obrácení důkazního břemene, ale naopak usiluje o zajištění účinnosti žaloby ve správní oblasti.

74. Pokud jde o výtku, kterou Komise vytýká Tribunálu, že v bodech 53 až 55 napadeného rozsudku zaměnil požadavek odůvodnění s opodstatněností tohoto odůvodnění, je třeba nejprve uvést, že v praxi není vždy snadné je jasně rozlišit, a to především v takovém případě, o jaký se jedná v projednávané věci, kdy úřad EPSO pouze uvádí, bez jakéhokoliv konkrétního vysvětlení, že odborná praxe D. Di Bernarda nedosahuje minimální doby tří let z velké části související s náplní práce v oblasti finanční podpory. Nelze totiž vyloučit, že takové stručné a neurčité odůvodnění může být předmětem analýzy z obou těchto hledisek. Na jedné straně je možné jej považovat za nedostatečné co do rozsahu a hloubky argumentů, zejména s ohledem na význam, který má rozhodnutí úřadu EPSO pro D. Di Bernarda jakožto uchazeče výběrového řízení, což je předmětem projednávaného sporu. Na druhé straně lze takové odůvodnění považovat za sporné, či dokonce protiprávní na základě toho, že je založeno na metodě hodnocení, která má rozhodující vliv na výsledek výběrového řízení, jelikož má za následek vyloučení některých odborných činností jako irelevantních, avšak úřad EPSO nevysvětlil, jak tato metoda funguje. Samotná metoda hodnocení totiž nebyla předmětem projednávaného sporu, protože ji úřad EPSO odhalil až v pozdní fázi řízení.

75. Nepovažuji však za nezbytné prohloubit tyto úvahy v tomto kontextu, neboť důvod kasačního opravného prostředku uplatněný Komisí je v každém případě irelevantní, jelikož zpochybňuje odůvodnění uvedené pro úplnost, a v důsledku toho musí být zamítnut [16]. Z bodů 53 až 55 napadeného rozsudku jasně vyplývá, že se Tribunál zabýval výtkou týkající se nedostatečného odůvodnění, a pouze v zájmu úplnosti vyjádřil několik vysvětlení k obsahu odůvodnění, avšak nezaujal stanovisko k opodstatněnosti rozhodnutí. Důvody uvedené v těchto bodech mají za cíl pouze doložit to, že sporná kritéria pro připuštění do výběrového řízení jsou nezbytná pro účely posouzení legality sporného rozhodnutí.

3. Mezitímní závěry

76. Z výše uvedeného vyplývá, že Tribunál neuložil nepřiměřené požadavky ohledně odůvodnění rozhodnutí Komise. První důvod kasačního opravného prostředku musí být tudíž zamítnut.

C. K druhému důvodu kasačního opravného prostředku

1. Argumenty účastníků řízení

77. Druhý důvod kasačního opravného prostředku Komise vychází z porušení povinnosti soudu, ke kterému podle jejího názoru došlo v bodech 37 a 38 a 53 až 56 napadeného rozsudku, posoudit i bez návrhu dodržení povinnosti uvést odůvodnění.

15 – Viz judikatura citovaná v bodech 61 a 64 tohoto stanoviska.

16 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. května 2018, Azoulay a další v. Parlament (C-390/17 P, EU:C:2018:347, body 29 a 30).

78. Komise odkazuje na judikaturu [17], podle které může být upřesnění v případě „nedostatečného odůvodnění“ vždy provedeno během řízení, což podle jejího názoru vede k tomu, že důvod kasačního opravného prostředku znějící na zrušení, který vychází z porušení povinnosti uvést odůvodnění, je neopodstatněný. Z toho důvodu na prvním místě vyloučení možnosti doplnit odůvodnění i v případě „téměř úplně“ chybějícího odůvodnění vyplynul podle Komise z toho, že Tribunál v napadeném rozsudku úmyslně a bezprecedentně rozšířil omezení, které je v judikatuře jasně stanoveno pouze pro případ, že odůvodnění chybí zcela. Takový pojem, který judikatura nezná, je kromě toho podle názoru Komise rozporuplný a nedefinovatelný. Na druhém místě je tato inovace judikatury podle názoru Komise neslučitelná s povinností soudu ověřit i bez návrhu, zda byl dodržen požadavek uvést odůvodnění.

79. Danilo Di Bernardo v odpovědi na druhý důvod kasačního opravného prostředku uplatňuje následující argumenty.

80. Na prvním místě se Tribunál podle jeho názoru nedopustil nesprávného právního posouzení, když v projednávané věci rozhodl, že odůvodnění poskytnuté před podáním žaloby chybělo zcela nebo chybělo „téměř úplně“. Na druhém místě má D. Di Bernardo za to, že se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení ani tím, že rozhodl, že pro to, aby bylo sporné rozhodnutí dostatečně odůvodněno, musí přinejmenším odrážet hlavní logiku úvah výběrové komise. Toho však podle jeho názoru nedosáhlo sporné rozhodnutí, které vychází z neznámých kritérií pro přijetí uchazečů, která byla zpřístupněna až ve fázi dupliky. Na třetím místě D. Di Bernardo tvrdí, že povinnost unijního soudu rozhodnout i bez návrhu nemůže napravit nečinnost výběrové komise a Komise, které neodůvodnily sporné rozhodnutí před podáním žaloby a v průběhu soudního řízení. Komise kromě toho neuvedla, které skutečnosti ze spisu Tribunál opomněl zohlednit i bez návrhu pro účely posouzení, zda bylo rozhodnutí dostatečně odůvodněno.

2. Posouzení

a) Úvodní poznámky

81. Druhým důvodem kasačního opravného prostředku Komise Tribunálu v podstatě vytýká, že ji zbavil možnosti doplnit odůvodnění sporného rozhodnutí v průběhu řízení o žalobě proti rozhodnutí správy z toho důvodu, že odůvodnění „téměř úplně“ chybělo. Podle názoru Komise byl Tribunál povinen zohlednit i bez návrhu zvláštní kritéria přiložená k duplice, konkrétně hodnoticí tabulku, kterou výběrová komise vytvořila pro účely posouzení odborné praxe uchazečů ve výběrovém řízení.

82. Jak jsem prokázal v rámci své analýzy prvního důvodu kasačního opravného prostředku, Tribunál právem konstatoval, že odůvodnění sporného rozhodnutí nesplňuje požadavky judikatury. Pro rekapitulaci Tribunál měl v bodech 37 a 38 a 53 až 56 napadeného rozsudku za to, že pokud jde o sporné rozhodnutí, chyběl ba i „nástin odůvodnění“, z něhož by přinejmenším vycházela hlavní linie argumentace správy. Toto původní odůvodnění kvalifikoval v bodě 53 napadeného rozsudku jako „příliš stručné a neúplné“. Tribunál měl navíc v bodě 41 napadeného rozsudku za to, že výběrová komise zamítla žádost o přezkum „příliš stručným způsobem“. Na základě těchto poznatků Tribunál správně dospěl k závěru, že práva D. Di Bernarda byla porušena, jelikož mu tato okolnost zabránila v tom, aby pochopil důvody, proč jeho žádost nebyla přijata, a v případě potřeby požádal o přezkum sporného rozhodnutí správou nebo unijním soudem. Posouzení skutkového rámce, jakož i výklad rozsahu povinnosti uvést odůvodnění správního rozhodnutí je podle mého názoru právně nenapadnutelné.

17 – Rozsudky ze dne 30. května 1984, Picciolo v. Parlament (111/83, EU:C:1984:200, bod 22); ze dne 27. března 1985, Kypreos v. Rada (12/84, EU:C:1985:142, bod 8), a ze dne 8. března 1988, Sergio v. Komise (64/86, 71/86, 72/86, 73/86 a 78/86, EU:C:1988:119, bod 52).

83. V rámci druhého důvodu kasačního opravného prostředku však vyvstává otázka, zda unijní právo nicméně umožňuje dodatečně zhojit nedostatečné odůvodnění, jakožto procesní vadu, doplněním důvodů v průběhu řízení a za jakých okolností. Analýza této otázky vyžaduje (b.) krátký přezkum judikatury uvedené Tribunálem a (c.) ověření její slučitelnosti se zásadami stanovenými judikaturou Soudního dvora. Tyto zásady poté (d.) posoudím a v neposlední řadě (e.) přezkoumám, zda byly v projednávané věci správně použity.

b) Judikatura, kterou Tribunál uvedl v napadeném rozsudku a která se týká možnosti zhojit nedostatečnost odůvodnění

84. Z bodu 37 napadeného rozsudku vyplývá, že podle ustálené judikatury Tribunálu platí, že pouze v případě, že napadené rozhodnutí obsahuje alespoň „nástin odůvodnění" před podáním žaloby, je správa oprávněna poskytnout v průběhu řízení doplňující informace a splnit svou povinnost uvést odůvodnění. Podle této judikatury musí být možné vyvodit z takového „nástinu odůvodnění" přinejmenším hlavní linii argumentace správy. Tribunál v bodě 38 napadeného rozsudku uvedl, že „zcela nebo téměř úplně chybějící" odůvodnění týkající se základních důvodů pro odmítnutí zformulovaných proti žalobci před podáním žaloby nemůže být zhojeno vysvětleními poskytnutými po podání této žaloby.

85. Nejprve je třeba uvést, že Tribunál v projednávané věci vymezil zvláštní případ nedostatečného odůvodnění, které označil za „téměř chybějící". Dále je třeba konstatovat, že Tribunál zjevně vycházel z předpokladu, že odůvodnění obsažené ve sporném rozhodnutí splňuje kritéria tohoto zvláštního případu, aniž vysvětlil jeho charakteristické znaky. Úvahy Tribunálu, zejména pokud jde o právní důsledek „téměř úplně" chybějícího odůvodnění, tedy protiprávnost dotčeného rozhodnutí, které představuje vážnou vadu řízení, naznačují, že tento případ je přinejmenším srovnatelný s případem „zcela" chybějícího odůvodnění. Chci přitom konstatovat, že uvedený případ je uveden pouze v napadeném rozsudku, neboť judikatura Tribunálu, včetně judikatury citované v uvedeném rozsudku [18], neobsahuje jakoukoli takovou další zmínku. Tribunál se podle všeho výslovně odchýlil od terminologie použité ve své judikatuře s cílem co nejlépe popsat stupeň přesnosti odůvodnění obsaženého ve sporném rozhodnutí. K tomuto bodu se vrátím v rámci přezkumu správného použití judikatury.

c) Slučitelnost zásad stanovených Tribunálem s judikaturou Soudního dvora

86. Problém nedostatečného odůvodnění správního aktu, který nepříznivě zasahuje do právního postavení, není v judikatuře Soudního dvora neznámý, neboť Soudní dvůr již zaujal stanovisko k otázce, zda je dovoleno napravit takovou procesní vadu tím, že se správě umožní doplnit odůvodnění v průběhu soudního řízení.

87. Jak Soudní dvůr připomněl v rozsudku Neirinck v. Komise [19], cílem požadavku odůvodnění je umožnit Soudnímu dvoru provést přezkum legality rozhodnutí, která nepříznivě zasahují do právního postavení, a poskytnout zúčastněným dostatečné informace, aby posoudili, zda jsou tato rozhodnutí opodstatněná, nebo zda jsou stižena vadou umožňující zpochybnit jejich legalitu. Z toho plyne, že odůvodnění musí být v zásadě sděleno dotyčné osobě ve stejném okamžiku jako rozhodnutí nepříznivě zasahující do jejího právního postavení. Soudní dvůr měl tudíž za to, že chybějící odůvodnění nemůže být zhojeno skutečností, že se dotyčná osoba dozví důvody rozhodnutí v průběhu řízení před Soudním dvorem [20]. Naproti tomu v případě nedostatečného odůvodnění měl Soudní dvůr

18 – Usnesení ze dne 8. března 2012, Marcuccio v. Komise (T-126/11 P-DEP, EU:T:2012:115, bod 47).

19 – Rozsudek ze dne 28. února 2008 (C-17/07 P, EU:C:2008:134).

20 – Rozsudek ze dne 28. února 2008, Neirinck v. Komise (C-17/07 P, EU:C:2008:134, bod 50). Viz rovněž rozsudky ze dne 26. listopadu 1981, Michel v. Parlament (195/80, EU:C:1981:284, bod 22), ze dne 7. února 1990, Culin v. Komise (C-343/87, EU:C:1990:49, body 13 až 15), a 23. září 2004, Hectors v. Parlament (C-150/03 P, EU:C:2004:555, body 49 a 50).

za to, že důvody uvedené během řízení mohou učinit za výjimečných okolností žalobní důvod vycházející z porušení povinnosti odůvodnění bezpředmětným [21]. Judikatura Soudního dvora rozlišuje dva různé případy jednak „chybějící" odůvodnění a jednak „nedostatečné" odůvodnění, přičemž každý případ podléhá svým vlastním pravidlům. Kromě toho uvádím, že Soudní dvůr má v každém jednotlivém případě stejně jako Tribunál zkoumat, zda dotčený správní akt obsahuje „nástin odůvodnění", či nikoli, což mu umožní uplatnit příslušná pravidla v konkrétním případě, který mu byl předložen.

88. Z výše uvedených úvah dovozuji, že judikatura Tribunálu [22] v zásadě odráží zásady rozpracované v judikatuře Soudního dvora, pokud jde o požadavek řádně odůvodnit každý správní akt, aby byl zajištěn soudní přezkum a současně chráněna práva adresáta, přičemž jedinou výjimkou je situace spojená s „téměř úplně" chybějícím odůvodněním, kterou je třeba analyzovat níže.

d) Posouzení judikatury Soudního dvora

89. Než se budu zabývat tím, jak Tribunál v projednávané věci použil judikaturu Soudního dvora, chtěl bych vyzdvihnout tuto judikaturu, která je dle mého názoru dostatečně nuancovaná na to, aby byly zohledněny jednotlivé zájmy dotčené v rámci sporného správního řízení, a to s ohledem na složitost věcí, kdy každá z nich nastoluje širokou škálu procesních otázek, o kterých musí unijní soud rozhodnout. Vzhledem k výše uvedenému bych rád připomněl, že požadavek odůvodnění zakotvený čl. 296 druhém pododstavci SFEU a čl. 41 odst. 2 písm. c) Listiny základních práv Evropské unie, který je rovněž zakotven v čl. 25 druhém pododstavci služebního řádu úředníků Evropské unie, který se použije obdobně na zaměstnance podléhající pracovnímu řádu ostatních zaměstnanců Evropské unie (dále jen „pracovní řád"), představuje základní zásadu právního řádu, který je v souladu s hodnotou právního státu, jakým je Evropská unie, kterému záleží na zajištění transparentnosti, účinnosti a legitimity svých orgánů [23]. Jak Soudní dvůr několikrát připomněl [24], Evropská unie je unií práva, ve které její orgány podléhají přezkumu souladu jejich aktů zejména se Smlouvami a s obecnými právními zásadami. Právnímu státu je vlastní požadavek na účinnou soudní ochranu, tak jak je zaručen v článku 47 Listiny, podle něhož mají jednotlivci právo soudní cestou napadnout legalitu unijních aktů účinnými prostředky nápravy [25]. Kromě toho je třeba uvést, že změny, které ve Smlouvách provedla Lisabonská smlouva, vedly k značnému přehodnocení požadavku odůvodnění [26], který Soudní dvůr musí vzít v úvahu, zejména pokud je mu předložena taková věc, jako je věc, ve které byl tento požadavek podle všeho zanedbán.

90. Jak generální advokát Ruiz-Jarabo Colomer uvedl ve svém stanovisku ve věci Hectors v. Parlament [27], „odůvodnění není zdvořilostní formule ani zvyklost, ale především racionální faktor při výkonu moci, který nejen ulehčuje kontrolu moci, ale funguje zároveň jako prvek předcházející svévoli a sloužící jako nástroj ochrany." Dvojí cíl tohoto požadavku, jímž je umožnit jednak zúčastněným seznámit se za účelem obrany jejich práv s důvody, proč bylo opatření přijato, a jednak unijnímu soudu vykonat přezkum legality dotčeného rozhodnutí, již byl zmíněn [28]. Tyto dva zájmy jsou

21 – Rozsudek ze dne 28. února 2008, Neirinck v. Komise (C-17/07 P, EU:C:2008:134, bod 51).

22 – Viz body 61 a 84 tohoto stanoviska.

23 – V tomto smyslu viz Smith, M., „Developing administrative principles in the EU: A foundational model of legitimacy?", *European Law Journal*, Vol. 18, N° 2, March 2012, s. 282.

24 – Rozsudky ze dne ze dne 26. června 2012, Polsko v. Komise (C-336/09 P, EU:C:2012:386, bod 36), ze dne 19. července 2016, H v. Rada a Komise (C-455/14 P, EU:C:2016:569, bod 41), a ze dne 28. března 2017, Rosneft (C-72/15, EU:C:2017:236, bod 72).

25 – Rozsudky ze dne 18. prosince 2014, Abdida (C-562/13, EU:C:2017:236, bod 45), ze dne 6. října 2015, Schrems (C-362/14, EU:C:2015:650, bod 95), a ze dne 28. března 2017, Rosneft (C-72/15, EU:C:2017:236, bod 73).

26 – Viz Callies, C., v: Calliess C., a Ruffert, M. (éd.), EUV/AEUV, C. H. Beck, 4. vydání, Mnichov 2011, čl. 296 SFEU čtvrtý pododstavec, který poukazuje na skutečnost, že článek 296 SFEU rozšiřuje požadavek odůvodnění na všechny unijní právní akty, na rozdíl od bývalého článku 253 ES, který obsahoval pouze taxativní výčet uvedených právních aktů. Podle autora článek 296 SFEU odráží záměr reformy, jejímž cílem bylo v souladu se zásadami transparentnosti, účinnosti a legitimity dát Unii demokratičtější institucionální základ bližší občanovi Unie.

27 – C-150/03 P, EU:C:2004:146, bod 41.

28 – Viz bod 61 tohoto stanoviska.

neoddělitelně spojeny, aby byl zajištěn účinný opravný prostředek, a nemohou být tedy v analýze posuzovány nezávisle na sobě. Ze samotné povahy tohoto požadavku vyplývá, že uvedené zájmy jsou nejlépe uspokojeny, je-li odůvodnění sděleno dotyčné osobě současně s rozhodnutím, které nepříznivě zasahuje do jejího právního postavení, a nikoli v průběhu soudního řízení [29]. Postup před zahájením soudního řízení dává dotyčné osobě možnost požádat správu bezúplatně a bez administrativních překážek o přezkum sporného rozhodnutí. Další výhoda spočívá v možnosti správy sama ověřit soulad svého rozhodnutí s unijním právem, čímž je správě připomenuta její povinnost řádně odůvodnit své rozhodnutí [30].

91. S ohledem na tyto úvahy je podle mého zřejmé, že zcela chybějící odůvodnění představuje nejzávažnější případ, protože zasahuje do těchto zájmů, čímž se nakonec dotýká i právního státu. V takovém případě nemůže být vada zhojena v průběhu soudního řízení, jelikož dotčená osoba je zbavena možnosti seznámit se s důvody rozhodnutí, vyjádřit svůj názor, a případně požádat o přezkum. Pokud jde o unijní soud, ten je zbaven možnosti seznámit se s věcí ve všech jejích aspektech, přičemž má rozhodnout o věci v posledním stupni.

92. Naproti tomu nedostatečné odůvodnění podle mého vyžaduje diferencovanější přístup v závislosti na závažnosti porušení požadavku odůvodnění. Takový podle všeho je přístup Soudního dvora vzhledem k tomu, že Soudní dvůr ve své judikatuře uznává, že důvody předložené v průběhu řízení mohou ve „výjimečných případech“ učinit bezpředmětným žalobní důvod vycházející z porušení povinnosti uvést odůvodnění. Vzhledem k rozmanitosti představitelných okolností se Soudní dvůr podle všeho zdržel taxativního výčtu těchto „výjimečných případů“ a upřednostnil flexibilní a pragmatické použití tohoto pojmu.

93. Některá hlediska, jako je například důvod hospodárnosti řízení, by totiž mohla teoreticky hrát určitou úlohu, například je-li zřejmé, že žádná vada neovlivnila věcnou podstatu rozhodnutí, takže jeho zrušení na základě toho, že neobsahovalo dostatečné odůvodnění, může vést pouze k přijetí nového rozhodnutí, které bude, pokud jde o věcnou podstatu, totožné se zrušeným rozhodnutím, ale musí být doprovázeno odůvodněním uvedeným poprvé až v řízení před Tribunálem. Jak uvádí generální advokát Fennelly ve svém stanovisku ve věci Parlament v. Innamorati [31], výběrová komise nemá v takovém případě žádnou posuzovací pravomoc. Žalovaný tudíž nemá oprávněný zájem domáhat se zrušení dotčeného rozhodnutí z důvodu porušení podstatné formální náležitosti. Podle generálního advokáta Fennellyho původně nedostatečné odůvodnění napadeného rozhodnutí již nemůže být považováno za porušení podstatné formální náležitosti, které samo o sobě odůvodňuje zrušení tohoto rozhodnutí [32]. Naproti tomu, pokud odůvodnění nebylo dostatečné ani ve stadiu soudního řízení, musí být napadené rozhodnutí zrušeno z důvodu porušení podstatné formální náležitosti [33].

29 – Viz rozsudek ze dne 26. listopadu 1981, Michel v. Parlament (195/80, EU:C:1981:284, bod 22).

30 – Jak uvádí generální advokátka Kokott ve svém stanovisku předneseném ve věci Mellor (C-75/08, EU:C:2009:32, bod 32), „[u]vádění odůvodnění není ostatně pouze v zájmu občanů, ale představuje první vlastní kontrolu státní správy a může pomoci zlepšit vztahy s občany. Je-li odůvodnění přesvědčivé, ukončí stávající konflikty a zabrání zbytečným soudním sporům.“ Nedávno ve svém stanovisku ve věcech Slovensko v. Komise a Rumunsko v. Komise (C-593/15 P, C-594/15 P a C-599/15 P, EU:C:2017:441, bod 95) generální advokátka Kokott uvedla, že „[p]ovinnost odůvodnění podle čl. 296 odst. 2 SFEU je […] stanovena i za účelem vlastní kontroly správy, a tudíž k tomu, aby orgán, jenž akt přijímá, měl povinnost pečlivě přezkoumat podmínky přijetí opatření.“

31 – C-254/95 P, EU:C:1996:213.

32 – Stanovisko generálního advokáta Fennellyho ve věci Parlament v. Innamorati (C-254/95 P, EU:C:1996:213, bod 39).

33 – Stanovisko generálního advokáta Fennellyho ve věci Parlament v. Innamorati (C-254/95 P, EU:C:1996:213, bod 40).

94. V tomto ohledu bych rád učinil několik poznámek, kterými ozřejmím své stanovisko. I když v zásadě chápu tyto praktické úvahy, které dokonce našly vyjádření v několika rozsudcích [34], rád bych znovu zdůraznil význam výše uvedených ustanovení [35] v unijním právním řádu, který podle mého názoru vylučuje přirovnání nedostatečného odůvodnění správního aktu [36] k pouhé formální chybě [37]. Jakkoliv lákavé se mohou zdát výše uvedené úvahy založené podle všeho na důvodech hospodárnosti řízení, zahrnují riziko, že správa vyloží „možnost" doplnit nedostatečné odůvodnění v průběhu řízení o žalobě na neplatnost podle článku 263 SFEU jako „právo" nesdělit informace dotyčné osobě včas, nebo odložit úlohu odůvodnění správního aktu, je-li to třeba, až do stadia soudního řízení. Důsledky takové praxe by odstranily výhody, které jsem uvedl, a sice poskytnout adresátovi některého z těchto právních aktů možnost předložit správě své názory a zajistit vnitřní kontrolu legality právních aktů, které přijala [38]. Navíc nelze vyloučit, že by tato praxe měla za následek zvýšení počtu věcí projednávaných před unijními soudy, což by snížilo údajné výhody spojené s důvody hospodárnosti řízení. Rozdělení pravomocí mezi správu a unijní soudy přitom zakazuje, aby se řízení o žalobě na neplatnost stalo fází řízení, ve které správa splní některý ze svých nejzákladnějších závazků vůči jednotlivci. Mimoto nelze zapomínat na to, že spor s sebou nese náklady, jakož i důležitá rizika pro jednotlivce, což je důvod, proč je dle mého nepřiměřené požadovat od jednotlivce, aby se obrátil na unijní soudy s cílem získat odpovídající odůvodnění rozhodnutí, které se ho týká, když by jej mohl získat v rámci postupu před zahájením soudního řízení bez vynaložení nákladů.

95. Možnost doplnit odůvodnění v průběhu řízení o žalobě proti rozhodnutí správy proto musí být omezena na „výjimečné případy", ve kterých je nesporné, že alespoň hlavní důvody, které vedly k přijetí správního rozhodnutí, byly jasně a jednoznačně vyloženy [39]. Je třeba rovněž zajistit, aby jednotlivec v rámci obrany svých práv nebyl nijak znevýhodněn, což přísluší ověřit soudu případ od případu. Takové znevýhodnění by bylo zajisté možné předpokládat v případě, že dodatečné odůvodnění poskytnuté správou vede ke změně podstaty právního aktu, čímž zúčastněnému ukládá přizpůsobit podstatným způsobem jeho argumentaci, aby náležitě odpověděl na nové argumenty. Aby se předešlo takové situaci, je třeba trvat na striktních požadavcích na formu a způsob, jakým správa unijnímu soudu doplňující odůvodnění předkládá. Stejně tak by měl unijní soud dbát na to, aby se zúčastněný mohl vyjádřit k doplňujícímu odůvodnění, například tím, že odročí jednání nebo tím, že mu umožní předložit odpověď. Podle mého názoru se nelze vyhnout tomu, že za takových podmínek správa zúčastněného zaskočí. V závislosti na příslušné procesní situaci by unijní soud měl rozhodnout, zda musí odmítnout nebo výjimečně přijmout doplňující odůvodnění.

96. Přístup, který navrhuji, je ostatně slučitelný se směřováním generální advokátky Kokott, tak jak vyplývá z jejího stanoviska ve věci SPCM a další [40], podle kterého chybějící odůvodnění nebo nedostatečné odůvodnění nemůže být v zásadě zhojeno skutečností, že se zúčastněný dozví důvody rozhodnutí v průběhu řízení před unijním soudem. Jak uvádí generální advokátka Kokott, odůvodnění

34 – Viz rozsudky ze dne 6. července 1983, Geist v. Komise (117/81, EU:C:1983:191); ze dne 8. března 1988, Sergio v. Komise (64/86, 71/86, 72/86, 73/86 a 78/86, EU:C:1988:119, bod 53), a ze dne 19. ledna 2010, Co-Frutta v. Komise (T-355/04 a T-446/04, EU:T:2010:15, bod 100).

35 – Viz bod 89 tohoto stanoviska.

36 – Callies, C., v Calliess, C. a Ruffert, M. (éd.), EUV/AEUV, C. H. Beck, 4. vydání, Mnichov 2011, článek 297 SFEU, bod 34 sleduje určité trendy v judikatuře Soudního dvora a Tribunálu, jejichž cílem je přijmout, že zrušení správního rozhodnutí může být odůvodněno pouze závažným porušením požadavku odůvodnění. Tento přístup podle všeho vychází z argumentu, že nemá žádný smysl zrušit správní rozhodnutí, které je správné z hlediska opodstatněnosti, nicméně je stiženo formální vadou. Autor je však toho názoru, že důvody spojené s dodržováním právního státu hovoří obecně ve prospěch zrušení všech rozhodnutí, která tento požadavek odůvodnění nedodržují. Gellermann, M., v: Streinz, R., EUV/AEUV, C. H. Beck, 2. vydání, Mnichov 2012, bod 16 je téhož názoru, přičemž tvrdí, že pouze soudní přezkum spojený s hrozbou zrušení může nutit unijní orgány k tomu, aby řádně zohlednily požadavek odůvodnění. Výjimku lze připustit nanejvýš tehdy, nemá-li akt vůbec alternativu a musel by být přijat okamžitě po jeho zrušení.

37 – Z rozsudku ze dne 3. července 2008, Komise v. Irsko (C-215/06, EU:C:2008:380, bod 57), ostatně podle všeho vyplývá, že Soudní dvůr akceptuje odstranění aktů vadných z hlediska unijního práva pouze výjimečně.

38 – Ve svém stanovisku ve věci LS Customs Services (C-46/16, EU:C:2017:247, bod 83) generální advokátka Kokott uvádí, že „[m]ožnost […] sebekontroly […] správy by byla oslabena, pokud by bylo dostatečné odůvodnění předloženo teprve na žádost zúčastněné osoby." Podle generální advokátky to „[p]latí […] tím spíše v případě uvedení odůvodnění později v soudním řízení".

39 – Abych použil terminologii použitou v judikatuře Soudního dvora. Viz rozsudek Soudního dvora ze dne 14. února 1990, Delacre a další v. Komise (C-350/88, EU:C:1990:71, bod 15).

40 – C-558/07, EU:C:2009:142.

rozhodnutí, které nepříznivě zasahuje do právního postavení, musí unijnímu soudu umožnit vykonat jeho přezkum legality a poskytnout zúčastněnému nezbytné informace, aby posoudil, zda je rozhodnutí opodstatněné, a zda je třeba, aby podal žalobu. Generální advokátka Kokott velmi správně uvádí, že odůvodnění rozhodnutí je podle všeho podmínkou *sine qua non* pro soudní přezkum opatření [41].

97. Nevidím žádný rozpor mezi výše uvedenými stanovisky [42], jelikož vycházejí z předpokladu, že každý akt nepříznivě zasahující do právního postavení musí obsahovat odůvodnění, které uvádí všechny skutkové a právní okolnosti, jež jsou relevantní pro umožnění kontroly legality, přičemž zjednání nápravy nedostatečného odůvodnění v průběhu soudního řízení je možné pouze výjimečně. Jediným rozdílem je zmínka generálního advokáta Fennellyho o zvláštní situaci [43], která by podle mého názoru mohla teoreticky představovat „výjimečný případ" ve smyslu judikatury, pokud – jak již bylo vysvětleno [44] – jednotlivec v rámci obrany svých práv nebude nijak znevýhodněn. Takové znevýhodnění by mělo být obvykle vyloučeno, pokud dotčené správní rozhodnutí obsahuje alespoň „nástin odůvodnění", který mu umožní porozumět hlavní linii úvah správy a vyjádřit své stanovisko. Podle mého názoru tato otázka představuje výchozí bod pro přezkum správného uplatnění judikatury Soudního dvora v projednávané věci.

98. Pro úplnost je třeba v této souvislosti poznamenat, že Soudní dvůr v rozsudku Neirinck [45] potvrdil, že „výjimečné případy" mohou nastat ve „výběrovém řízení s velkým počtem uchazečů", jako tomu bylo ve věci Sergio a další v. Komise [46], a v „otevřeném výběrovém řízení", jak tomu bylo v případě, který vedl k věci Kypreos v. Rada [47], jelikož obě situace se vyznačují tím, že z praktického hlediska není možné každému uchazeči podat dostatečné odůvodnění ve stanovené lhůtě, a v důsledku toho zcela výjimečně odůvodňují, že správa unijnímu soudu předloží takové důkazy, jako jsou protokoly výběrové komise. Jak přitom bylo uvedeno výše [48], Tribunál měl v bodech 46 a 47 napadeného rozsudku právem za to, že se Komise nemůže dovolávat judikatury, podle které je výběrová komise v případě výběrového řízení s velkým počtem uchazečů oprávněna odmítnutí výběru odůvodnit nejprve stručně. Z toho vyplývá, že žádnou ze dvou hypotéz odůvodňujících výjimečné přijetí doplnění odůvodnění v průběhu soudního řízení se v projednávané věci nepoužije.

e) Analýza uplatnění judikatury Soudního dvora ze strany Tribunálu v projednávané věci

99. Přezkum napadeného rozsudku nasvědčuje tomu, že Tribunál správně použil zásady vytyčené judikaturou Soudního dvora, když zkoumal, zda sporné rozhodnutí obsahuje „nástin odůvodnění". Jak již bylo vysvětleno, závěr, který má být z této analýzy vyvozen, určí, zda se jedná o „chybějící" nebo „nedostatečné" odůvodnění. Tribunál z důvodů, které již byly podrobně zanalyzovány a které jsou podle mého názoru z právního hlediska nenapadnutelné, vyloučil, že byl v projednávaném případě poskytnut takový nástin odůvodnění [49].

100. Je však třeba si položit otázku, zda judikatura Soudního dvora brání tomu, aby Tribunál mohl považovat „nedostatečné" odůvodnění za „chybějící" odůvodnění, jestliže konstatoval „téměř úplně" chybějící odůvodnění, jak tvrdí Komise. Tato otázka vyžaduje z mé strany několik poznámek.

41 – Stanovisko generální advokátky Kokott ve věci S. P. C. M. a další (C-558/07, EU:C:2009:142, bod 61).

42 – To znamená rozpor mezi příslušnými postoji generálních advokátů Fennellyho a Kokott ohledně problematiky týkající se možnosti, že chybějící či nedostatečné odůvodnění může být zhojeno následně v průběhu soudního řízení, které jsem popsal výše, jakož i mým postojem, který je třeba chápat jako můj příspěvek k vývoji judikatury Soudního dvora.

43 – Tedy situaci týkající se správního rozhodnutí, které je stiženo vadou, která se ovšem nedotkla věcné stránky rozhodnutí. Podle generálního advokáta Fennellyho takové rozhodnutí nelze zrušit, pokud bylo odůvodnění doplněno v průběhu řízení o žalobě proti rozhodnutí správy.

44 – Viz bod 95 tohoto stanoviska.

45 – Rozsudek ze dne 28. února 2008, Neirinck v. Komise (C-17/07 P, EU:C:2008:134, bod 57).

46 – Rozsudek ze dne 8. března 1988, Sergio v. Komise (64/86, 71/86, 72/86, 73/86 a 78/86, EU:C:1988:119, bod 50).

47 – Rozsudek ze dne 27. března 1985, Kypr v. Rada (12/84, EU:C:1985:142, bod 8).

48 – Viz body 70 a 71 tohoto stanoviska.

49 – Viz body 62 až 68 a 81 tohoto stanoviska.

101. I když judikatura formálně uznává pouze dva případy, je třeba připomenout, že správní a soudní praxe zná více stupňů přesnosti, pokud jde o odůvodnění právního aktu. Soudní dvůr to implicitně ve své judikatuře připouští, jelikož v závislosti na kontextu, významu pro adresáta, jakož i na všech právních pravidlech upravujících dotčenou oblast, uznává více či méně podrobné odůvodnění. V této souvislosti je podle všeho nezbytné vykládat pojem „nedostatečné“ odůvodnění tak, aby vystihl jemné rozdíly mezi jednotlivými stupni přesnosti, a to od případu, kdy je odůvodnění „téměř úplné“, po případ, kdy odůvodnění „téměř zcela“ chybí, ke kterému dospěl Tribunál v projednávané věci [50]. V případě, že neexistuje přesná a spolehlivá metoda, která umožňuje posoudit míru přesnosti odůvodnění právního aktu, je podle mého srozumitelné, že Tribunál sáhl ke srovnání s případem, který nejvíce odpovídá skutkové situaci, aby svůj závěr vyjádřil jednoduchým a jasným způsobem.

102. Podle mého názoru takový přístup spadá do prostoru pro uvážení, který má Tribunál při posuzování skutkových okolností věci, a tudíž jej nelze považovat za nesprávné právní posouzení. Tento přístup nezpochybňuje schematizaci jednotlivých druhů odůvodnění, která je formulovaná judikaturou, ale spíše nabízí užitečné orientační body, které účastníkům řízení umožňují pochopit úvahy, na kterých je založeno rozhodnutí Tribunálu zrušit sporné rozhodnutí z důvodu, že jeho odůvodnění nesplňuje požadavky judikatury.

103. Pokud jde o argument Komise, podle kterého Tribunál nedodržel svou povinnost zohlednit dodatečné poznatky, které Komise předložila během řízení o žalobě proti rozhodnutí správy pro účely „doplnění“ odůvodnění dotčeného správního rozhodnutí, musím konstatovat, že Komise znovu pominula úlohu unijního soudu, jelikož vyžaduje, aby Tribunál odstranil nedostatky výběrové komise a Komise, které napadené rozhodnutí neodůvodnily před podáním žaloby. I když z judikatury vyplývá, že nedostatečné odůvodnění, které může porušit čl. 296 druhý pododstavec SFEU, spadá pod porušení podstatných formálních náležitostí ve smyslu čl. 263 druhého pododstavce SFEU, a ostatně představuje důvod, který unijní soud může, či dokonce musí uplatnit i bez návrhu [51], nevyplývá z ní, že je unijní soud povinen přijmout doplňující odůvodnění za všech okolností.

104. S ohledem na výše uvedené mám za to, že Tribunál velmi správně vycházel z nedostatečného odůvodnění sporného rozhodnutí, jakož i z odpovědi na žádost o přezkum, když odmítl zohlednit doplňující informace předložené Komisí z důvodu opožděnosti tohoto jednání. Ani za předpokladu, že by odůvodnění mělo být kvalifikováno pouze jako „nedostatečné“ (bez jakékoliv další konkrétní kvalifikace), totiž není žádných pochyb o tom, že uvedení konkrétnějších kritérií, která měla takový dopad na přihlášku D. Di Bernarda [52], velmi ztížilo jeho obranu v rámci písemné části řízení před Tribunálem, jelikož D. Di Bernarda zbavilo možnosti na uvedená kritéria adekvátně reagovat [53]. Jak Tribunál správně uvedl, D. Di Bernardo nebyl seznámen s důvody, proč bylo o jeho odborné praxi rozhodnuto jako o nedostatečné [54]. Kromě toho měl D. Di Bernardo podle všeho možnost předložit své žalobní důvody proti odůvodnění, s kterým se seznámil až po předložení dupliky, pouze na jednání.

105. Tyto okolnosti přitom vůbec neodpovídají zásadě dodržování práva na obhajobu, což je základní zásada unijního práva, která zakazuje založit soudní rozhodnutí na skutkových okolnostech a dokumentech, s nimiž se účastníci řízení nebo kterýkoli z nich nemohli seznámit, a tedy se k nim nemohli vyjádřit [55]. Zásada rovnosti zbraní, která je důsledkem samotného pojmu „spravedlivý proces“

50 – Bod 38 ve spojení s body 51 a 53 napadeného rozsudku.

51 – V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 20. února 1997, Komise v. Daffix (C-166/95 P, EU:C:1997:73, bod 24); ze dne 10. července 2008, Bertelsmann a Sony Corporation of America v. Impala (C-413/06 P, EU:C:2008:392, bod 174 a citovaná judikatura), a ze dne 27. září 2012, J v. Parlament (T-160/10, EU:T:2012:503, bod 17).

52 – Viz body 66 a 68 tohoto stanoviska.

53 – Viz bod 64 tohoto stanoviska.

54 – Viz bod 63 tohoto stanoviska.

55 – Viz rozsudek ze dne 12. listopadu 2014, Guardian Industries a Guardian Europe v. Komise (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, bod 30), a usnesení ze dne 12. července 2016, Pérez Gutiérrez v. Komise (C-604/15 P, nezveřejněné, EU:C:2016:545, bod 33).

a má za cíl zajistit rovnováhu mezi účastníky řízení a zaručit, že jakýkoli dokument předložený soudu může být posouzen a napaden kterýmkoli účastníkem řízení, znamená povinnost nabídnout každému účastníku řízení přiměřenou možnost prezentovat svoji věc včetně důkazů za podmínek, které ho nestaví do jasně nevýhodnější situace v porovnání se situací jeho protivníka [56].

106. Proto s ohledem na výše popsanou situaci a v souladu s úvahami uvedenými v rámci mého posouzení judikatury Soudního dvora zejména v bodech 93 až 95 tohoto stanoviska nejsou podle mého názoru podmínky umožňující výjimečně přijmout doplňující odůvodnění v průběhu soudního řízení o žalobě proti rozhodnutí správy splněny.

107. Dodržení zásady právního státu totiž vyžadovalo, aby úřad EPSO poskytl adekvátní odůvodnění v samotném sporném rozhodnutí a v jeho odpovědi na žádost o přezkum předložil přesnější údaje o doplňujících kritériích vypracovaných výběrovou komisí. Vzhledem k tomu, že správa řádně nesplnila své povinnosti, když preferovala odložení tohoto úkolu až do fáze soudního řízení, zmařila cíl zajistit vnitřní kontrolu. Taková vnitřní kontrola by jí umožnila posoudit situaci a potvrdit, zda odůvodnění splňuje požadavky uložené unijním právem. Kromě toho, jelikož vada, kterou je stiženo sporné rozhodnutí, je závažná z důvodu velmi nedostatečného až chybějícího odůvodnění týkajícího se aspektu, který má přitom zvláštní význam pro D. Di Bernarda, nemohla být zhojena doplněním odůvodnění až v poslední fázi řízení o žalobě na neplatnost, aniž tím bylo ohroženo právo na obhajobu. Je tedy třeba mít za to, že Tribunálu nelze vytýkat, že zasáhl, aby zajistil ochranu práv D. Di Bernarda a připomněl správě dodržování podstatných formálních náležitostí ve smyslu čl. 263 druhého pododstavce SFEU.

108. Z výše uvedených důvodů mám za to, že se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení, když odmítl zohlednit dodatečné odůvodnění, které Komise předložila v průběhu soudního řízení, aby „doplnila“ nedostatečné odůvodnění.

3. Mezitímní závěry

109. S přihlédnutím ke všem předchozím úvahám je třeba druhý důvod kasačního opravného prostředku zamítnout.

VI. Závěry

110. Z výše uvedených důvodů navrhuji, aby Soudní dvůr kasační opravný prostředek zamítl a uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

56 – Viz rozsudek ze dne 12. listopadu 2014, Guardian Industries a Guardian Europe v. Komise (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, bod 31), a usnesení ze dne 12. července 2016, Pérez Gutiérrez v. Komise (C-604/15 P, nezveřejněné, EU:C:2016:545, bod 34).